

Кацярына ШАБЛІНСКАЯ:

«РАСЦІ ЯК ДОКТАР,

Нашай суразмоўніцы — 28, і сёння яна ўзначальвае кардыялагічнае аддзяленне Смаргонскай цэнтральнай раённай бальніцы. Да яе меркавання прыслухоўваюцца і больш вопытныя калегі, і нават самыя скептычны настроеныя пацыенты, многім з якіх яна па ўзросце прыходзіцца ва ўнучкі. Пры гэтым дзяўчына ўпэўненая, што сама найперш не кіраўнік, а ўрач, задача якога — штодзень дапамагаць. «Важна расці не па кар’ернай лесвіцы, а як доктар» — з такім прынцыпам яна штодзень імкнецца атрымліваць новыя веды, без якіх у сучаснай медыцыне немагчыма. І праце ў тых месцах, дзе найбольш складана — і яе аддзяленне, і начныя дзяжурствы ў прыёмным пакоі якраз з такіх. Кацярына перакананая, што жыццё можа быць цікавым і насычаным і ў невялікім горадзе, а калі нешта не задавальняе — можна пастарацца тое выправіць, праявіўшы ініцыятыву.

«Ведала, што вярнуся працаваць у родны горад»

— Кацярына, спачатку раскажыце, чаму вырашылі стаць урачом?

— У маёй сям’і не было медыкаў. Ні бацькі, ні дзядулі з бабулямі не мелі да чынення да медыцыны. У школе думала, што буду настаўніцай ці доктарам. Я, дарэчы, вучылася ў сельскай школе. На выбар паўплывалі мае настаўнікі. Мне добра даваліся хімія і біялогія, я іх любіла. У 11-м класе дзякуючы настаўнікам пачала задумвацца, што, напэўна, буду паступаць у медыцынскі. Узмоцнена рыхтавалася. І з маймі аднакласнікамі мы паступілі ў Гродзенскі медыцынскі ўніверсітэт.

Паступала па мэтавым накіраванні, хоць і па балах я праходзіла. Аднак ведала, што прыеду працаваць па месцы жыхарства, у Смаргонь, іншых варыянтаў не разглядала. І цяпер не памяняла б свайго меркавання, бо не шкадую, што прыехала сюды.

У Смаргонскай ЦРБ мы праходзілі практыку, пазнаёміліся з калегамі, там было прасцей прыходзіць на інтэрнатуру. Праўда, яна ў нас атрымалася выпрабаваннем у пэўным сэнсе. Мы ўпершыню адчулі сябе самастойнымі, працавалі нароўні з урачамі — вялі палаты, прызначалі лячэнне, абслугоўвалі выклікі, хоць і пад кантролем вопытных калег. Давялося папрацаваць у розных аддзяленнях: пералівання крыві, інфекцыйным, прыёмным, урачом агульнай практыкі і больш за ўсё ў кардыялагічным. Гэта і паўплывала на выбар спецыялізацыі.

— На сваё першае працоўнае месца вы прыйшлі ўжо ў якасці кардыёлага?

— Я размеркавалася як урач агульнай практыкі, ва ўніверсітэце праходзіла

субардынатуру па гэтай спецыялізацыі. Прызначылі ўчастак — мікрараён Усходні. Мне вельмі падабалася: добры ўчастак, добрыя людзі, у мяне атрымлівалася з імі ўзаемадзейнічаць. Хоць я была зусім малады доктар, яны да мяне прыслухоўваліся. На ўчастку была вопытная медсястра Ніна Іванаўна Самахвацкая, якая ведала характар усіх пацыентаў, падыход да іх, яна мяне і навучала.

Ніне Іванаўне «шанцавала» на ўрачоў. Звычайна яны працавалі толькі па два гады, а потым сыходзілі на павышэнне. Яна і мне сказала, як я толькі прыйшла: «Ты не затрымаеся». Спрачалася: «Нікуды не пайду, хачу застацца тут». Але Ніна Іванаўна не памылілася: я папрацавала на ўчастку ўсяго два гады.

Падпрацоўвала ў стацыянары ў кардыялагічным аддзяленні на замене калег, якія былі ў водпусках і на бальнічных. І потым перайшла на стаўку ў стацыянар, хоць яшчэ нейкі час заставалася падпрацоўваць у паліклініцы на ўчастку. Мне там падабалася, і калі б у мяне было больш вольнага часу, я і цяпер там бы падпрацоўвала.

«У прыёмным пакоі заўсёды даводзіцца праводзіць маленькае расследаванне»

— Чым цікавая работа на ўчастку?

— Дынамікай, бо бачыш вынік у пацыентаў. Працуеш з самымі рознымі дыягназамі і падцягваеся па самых розных паталогіях. Мне падабалася і тое, што ўчастак быў размешчаны блізка, на выклікі я хадзіла пешшу, гэта не выклікала ніякіх цяжкасцяў.

А са жніўня 2020 года запрасілі працаваць у стацыянар урачом-кардыёлагам. Пазней скончыла чатырохмесячныя курсы па гэтай спецыялізацыі,

Працую кардыёлагам ужо трэці год, але кожны дзень — як першы. Здаецца, ужо маю пэўны досвед, але штодня ўчастак, добрыя людзі, з чым раней не сутракалася. Апрача таго, бяру дзяжурствы ў прыёмным пакоі. Кожны раз ідзеш на іх, і абавязкова прывозіць пацыента з дыягназам, з якім раней не сутыкалася, ці пацыента, якога раней не лячыла, і трэба вырашаць галаваломку, як лепш паступіць. Тут трэба ўвесць час вучыцца.

— Ці частыя сітуацыі, якія ставілі вас як маладога доктара ў тупік?

— І дагэтуль так часам здараецца. Большасць паталогій у пацыентаў — камарбідныя (калі адначасова развіваецца некалькі захворванняў), і яны ўплываюць адно на адно) ці з прычыны ўзросту тыя маюць шмат захворванняў рознага профілю. Але ёсць старэйшыя калегі, у якіх можна спытаць.

Папярэдняга загадчыца майго аддзялення, Алена Іванаўна Саўко, заўсёды парайці, што рабіць. Яна доўга ўзначальвала аддзяленне, яе вельмі люблю і паважаюць пацыенты. І яна, нягледзячы на пенсіённы ўзрост, яшчэ працуе на палову стаўкі, каб падвучыць мяне і дапамагчы. У яе вялікі досвед, яна ведае, як дзейнічаць у сумніўных сітуацыях.

Да таго ж дзяжуру ў прыёмным пакоі і па бальніцы як урач-тэрапеўт, а акрамя мяне ёсць дзяжурныя хірург, анестэзіёлаг, з дзецьмі працуе ўрач-педыятр. Вядома, з рознымі паталогіямі прывозіць. Калі нейкія надзвычайныя сітуацыі, скажам, цяжкае ДТЗ, нам тэлефануюць з «хуткай», і мы ўсе налагаем: і рэаніматологі, і хірургі, і тэрапеўты.

У прыёмным аддзяленні заўсёды даводзіцца праводзіць маленькае расследаванне, каб вызначыцца з характарам паталогіі і з прычынай, якая магла выклікаць той ці іншы стан. Амаль кожны дзень паступаюць цяжкія пацыенты,

А НЕ ПА КАР’ЕРНАЙ ЛЕСВІЦЫ»

якія шпіталізуюцца ў рэанімацыю, і тут без расследавання не абыйсціся, асабліва калі пацыент без прытомнасці. У яго не спытаеш, што непакоіць, можаш толькі аб’ектыўна і па аналізах ставіць дыягназ і строіць здагадкі.

— Але гэтымі непрадказальнасцю і неабходнасцю пастаянна вучыцца і цікавай работай пажылога ўзросту. У кардыялагічным аддзяленні крыху іншая спецыфіка. Тут у асноўным пацыенты пажылога ўзросту. І ў нас сабраны ўся кардыялагічная паталогія, у адрозненне ад вялікіх бальніц, дзе ёсць інфарктныя, постінфарктныя аддзяленні.

Але гэтымі непрадказальнасцю і неабходнасцю пастаянна вучыцца і цікавай работай пажылога ўзросту. У кардыялагічным аддзяленні крыху іншая спецыфіка. Тут у асноўным пацыенты пажылога ўзросту. І ў нас сабраны ўся кардыялагічная паталогія, у адрозненне ад вялікіх бальніц, дзе ёсць інфарктныя, постінфарктныя аддзяленні.

Успрымаюць як дачку ці ўнучку

— Ці цяжка знаходзіць агульную мову з пацыентамі, асабліва ўзроставымі?

— Вельмі проста. Яны мяне ўспрымаюць як унучку ці дачку. Стараюся іх пераконаваць, што варта прымаць лекі і дома — пастаянна. Яны да мяне прыслухоўваюцца. Калі прыходжу ў іншы аддзяленні, сама магу не памятаць, што некалі лячыла гэтага пацыента, а яны помняць, усміхаюцца, дзякуюць. І мне вельмі прыемна.

Ёсць пацыенты, якія першапачаткова настроеныя негатыўна і, не ведаючы цябе, упэўнены, што ты так сабе доктар. Але ў любым выпадку трэба імкнуцца знайсці кантакт і пераканаць іх. З дабрэйшай стаўлюся да ўсіх пацыентаў.

Прыходзіш да бабуль — ім часта вельмі не хапае ўвагі. Прызначаеш прэпараты, і яны працуюць, калі ты размаўляеш з людзьмі, расказваеш, чаму павышаецца ціск, чаму змяненні ў ЭКГ. Калі кантактуеш з пажылымі людзьмі, у іх мяняецца настрой, яны перастаюць хандрываць і папраўляюцца. Мае бабулі часта пішуць падзякі ў журнал водгукаў. Нам іх потым зачытваюць на «пяціхвілінках».

Вы згодныя, што ў хваробах сэрца і сасудаў у многім вінаваты спосаб жыцця чалавека?

— І гэта таксама. Сёння ўсе хваробы сардэчна-сасудзістай сістэмы маладзёўцы. У нашым аддзяленні можна сустрэць пацыентаў, якім крыху за 40, у асноўным з арэарыяльнай гіпертанзіяй. Шмат што залежыць ад харчавання. Пацыенты не жадаюць прытрымлівацца дыеты і разумець, што ёсць прадукты, якія ім нельга. Расказваеш пра халестэрын, атэрасклероз, які з’яўляецца асноўным наступствам ужывання тлустай ежы і парушэння абмену тлушчаў, але не ўсе гэта ўспрымаюць.

З фізічнай нагрукі дзве крайнасці. Ёсць пацыенты, якія яе вельмі любяць, нават калі ім нельга перагружацца. А многія не могуць з-за захворванняў, у прыватнасці, хваробы суставаў, рухацца больш. З усімі праводзім работу. У нас працуюць школа гіпертоніка — лекцыі, якія мы чытаем для пацыентаў. Часта я проста ў палатах расказваю пра арэарыяльную гіпертанзію, важнасць дыеты, атэрасклероз.

Вельмі важна пастаянна прымаць прызначаныя лекі. Нярэдка пацыенты папуюць прэпараты пэўны час, дапамагло — і перастаюць прымаць. Варта ўсё ж слухаць і прытрымлівацца ўсіх рэкамендацый урача. Не прымаць па-свойму і тое, што сам набыў, таксама не цяпець боль і прыязджаць па дапамогу не ноччу на чацвёртыя суткі, а прыслухоўвацца да свайго стану і ўсё рабіць своєчасна.

Ад участковага ўрача да загадчыка аддзялення

— Раскажыце пра сваё аддзяленне.

— У нас дзесяць палат на 35 ложкаў. Працуюць тры ўрачы:

яна 1,25 стаўкі, ёсць доктар-сумяшчальнік на чвэрць стаўкі і ўрач на палову стаўкі. Яны вядуць па адной-дзве палаты, а я — усе астатнія. Стабільна мае шэсць палат.

Я сумяшчаю абавязкі загадчыка, гэта ў тым ліку кансультацыі пацыентаў з кардыялагічнай паталогіяй у прыёмным і іншых аддзяленнях, у рэанімацыйным аддзяленні, прыём цяжарных пацыентаў з кардыялагічнай паталогіяй. Работы шмат, гапоўнае — усё паспее.

— Як праходзіць ваш рабочы дзень?

— Я прыходжу раней, прыкладна за гадзіну, каб падрыхтавацца да абходу, перагледзець яшчэ раз гісторыі хваробы, аформіць гісторыі пацыентаў, якія рыхтуюцца да вылікі, запойніць дакументы. Магу пачаць абход пацыентаў яшчэ да «пяціхвілінкі», да 8.30. Медсёстры паведамляюць, хто з пацыентаў дрэнна сабе адчуваў уначы, да іх абавязкова падыходжу.

Маладая доктар заўсёды працуе там, дзе складана, — падчас пандэміі ўзначальвала кавіднае аддзяленне.

Пасля «пяціхвілінкі» мы накіроўваемся ў рэанімацыю, раблю свае агляды кардыялагічных пацыентаў, прызначэнні, праводзім кансіліумы. Потым пачынаю абход у сваім аддзяленні, тут і выліска, і паступленне пацыентаў, якія ідуць на працягу калёга дня. Калі патрэбна, даю кансультацыі. Шмат часу займае папяроявая работа, часам даводзіцца браць не на выхадныя дадому. Цяпер мы пераходзім на электронныя гісторыі, але ўсё роўна гэта займае шмат часу. Пакуль мая калегі ў водпуску, працую на паўторы стаўкі — прынамсі да сямі вечара знаходжуся на рабоце. Калі дзяжуру, то застаюся і на ноч.

Пакуль маладая і энергічная, з такім графікам пачуваюся нармальна. Бяру дзяжурствы ў прыёмным пакоі. Усё паспяваю. Стараюся ўсё рабіць хутка: хутка хаджу, хутка пішу, заўсёды чымсьці занятая і амаль не сяджу. Проста пасядзець і адпачыць часу няма: з’явілася хвілінка — запайну гісторыю хваробы. Пастаянна нехта з пацыентаў адчувае сябе дрэнна, хтосьці паступае і трэба яго паглядзець, або выпіска і афармленне. Пастаянны рух.

— Як вы ў 28 гадоў сталі загадчыкам аддзялення?

— Я пакуль выканаю абавязкі загадчыка аддзялення, бо адносна нядура прайшла курсы па пераафармленні, і пакуль недастаткова стажу, каб здаць на кваліфікацыйную катэгорыю па кардыялогіі. Гэта мяне чакае ў верасні, і тады пайду на зацвярджэнне.

Яшчэ падчас інтэрнатуры мы шмат працавалі ў аддзяленні кардыялогіі, і я ведала спецыфіку. Пасля падчас работы ўрачом агульнай практыкі замяняла калег, і мне пранавалі папрацаваць у стацыянары.

Пагадзілася, бо гэта іншая работа, чым у паліклініцы — больш складаная, пацыенты цяжкія. І гэта развіццё ў прафесійным плане.

Калі маястарэйшая калегі Алена Іванаўна пайшла на заслужаны адпачынак, мне пранавалі ўзначальваць аддзяленне. З таго часу выконваю абавязкі загадчыка.

пайду на зацвярджэнне.

Яшчэ падчас інтэрнатуры мы шмат працавалі ў аддзяленні кардыялогіі, і я ведала спецыфіку. Пасля падчас работы ўрачом агульнай практыкі замяняла калег, і мне пранавалі папрацаваць у стацыянары.

Пагадзілася, бо гэта іншая работа, чым у паліклініцы — больш складаная, пацыенты цяжкія. І гэта развіццё ў прафесійным плане. Калі маястарэйшая калегі Алена Іванаўна пайшла на заслужаны адпачынак, мне пранавалі ўзначальваць аддзяленне. З таго часу выконваю абавязкі загадчыка.

— Вы ўжо дасягнулі таго, да чаго многія вашы калегі прыходзіць у больш познім узросце...

— Не адчуваю сябе загадчыкам, найперш я — проста доктар. Стаўлю сабе іншыя «плюскі»: сёння дапамагла пацыенты, усё зрабіла правільна, значыць — малайчына. Мне важна расці як урач, а не па кар’ернай лесвіцы. Калі маіх ведаў становіцца больш, пачуваюся больш упэўнена. Гэта дазваляе хутчэй рэагаваць, хутчэй разабрацца ў праблеме і быць больш эфектыўнай. Важна расці ўнутры сябе.

— Ці ёсць магчымасці атрымліваць новыя веды, праходзіць дадатковыя курсы?

— Цяпер для гэтага нават неабавязкова кудысьці ездзіць, іх шмат праводзіцца анлайн. Ёсць адпаведныя лекцыі, і мы падпісаныя на іх. І нават калі запайну дакументацыю, абавязкова штосьці слухаю. Калі вучылася на курсах па першай спецыялізацыі, нашы паважаныя выкладчыкі далі шмат інфармацыі, але яна базавая. Многае даводзіцца шукаць самастойна. Часам нас накіроўваюць на спецыялізаваныя канферэнцыі, там таксама можна атрымаць новыя веды. І на сваім досведзе штодзень вучымся, гэта самае галоўнае.

У грамадскім жыцці ўдзельнічаю, выступаю на мерапрыемствах. Я член БРСМ, а таксама адказваю за работу з моладдзю ў прафсаюзе. Імкнуся прыцягнуць іх да розных мерапрыемстваў, якія праводзяцца ў раёне. Для маладых спецыялістаў іх шмат — і спартыўныя, і інтэлектуальныя конкурсы, і турзлётны, і экскурсійныя паездкі. Шмат магчымасцяў. Да таго ж прафсаюз заўсёды выдаткоўвае прэмію за актыўнасць.

— Наколькі цікавая для моладзі Смаргонь? Ці ёсць месцы, дзе можна правесці вольны час?

— Жадання пераехаць у абласны цэнтр ці стаіць няма? — Наўрад ці з’еду, бо мне падабаецца мой горад. У тут нарадзілася, тут мой муж, мае сваякі, сябры, і я не задумвалася, каб пераехаць.

Цяпер у нашай бальніцы з’явілася больш маладых дактароў. Прышло некалькі маіх аднагодак — і ўрачоў агульнай практыкі, і вузкіх спецыялістаў. Вядома, ёсць цяжкая кадры, але калі людзі ствараюць тую сям’ю, то, як правіла, застаюцца. У нас цяпер маюцца ўсе спецыялісты, апошні год бальніца нават не падавала заявак на размеркаванне.

— Як для маладых спецыялістаў вырашаецца жыллёвае пытанне?

— Спачатку, калі размяркоўваліся як маладыя спецыялісты, мы з аднакурсніцай атрымалі месца ў інтэрнаце, паколькі мы з раёна. Пасля я дастаткова актыўна ўдзельнічала ва ўсіх мерапрыемствах, выйграла ў раёне конкурс маладых спецыялістаў, і мне далі ад бальніцы арандавае жыллё, якое на той час вызвалілася...

— Раскажыце падрабязней пра актыўнасці, у якіх удзельнічалі.

— Пачынаючы з інтэрнатуры, мы з маімі аднагодкамі дастаткова актыўна бралі ўдзел у жыцці

бальніцы: ва ўсіх спартыўных спаборніцтвах, турзлэтах, творчых конкурсах. Праводзілі конкурс маладых спецыялістаў раёна, дзе ўдзельнічалі прадстаўнікі розных арганізацый.

Сама напісала сваю праграму у тым ліку верш пра медыцыну. У мяне добра атрымліваецца пісаць вершы з нагоды, і мне гэта падабаецца. Падрыхтавала песню, іншыя нумары і заняла першае месца. У абласным конкурсе паўдзельнічаць не давялося, бо пачаўся ковід, і яго не праводзілі.

Часта ўдзельнічала ў музычных мерапрыемствах. Я вырасла ў творчай сям’і. Мая мама працуе ў Доме культуры, і дома ўсе спяваюць і іграюць на музычных інструментах. Я таксама заканчвала музычную школу па класе акардэона, на гітары навучылася іграць самастойна і песні сама пісала, з якімі мы ездзілі на турзлётны ў школе. Напэўна таму валодаю перадавальным абяянем перадаваць. Цяпер, вядома, вольнага часу не стае, а калі працавала ў паліклініцы, пастаянна дзесьці ўдзельнічала.

Знайсці занятак даспадобы ў невялікім горадзе

— Чым цяпер запойнены ваш вольны час?

— Калі ў горадзе праводзяцца мерапрыемствы — музычныя ці інтэлектуальныя гульні, — мы з сябрамі ўдзельнічаем. Наведваю трэнажорную залу ці фітнес, гэта добра мяне разгружае пасля работы. Люблю любую актыўнасць, шмат хаджу пешшу.

У грамадскім жыцці ўдзельнічаю, выступаю на мерапрыемствах. Я член БРСМ, а таксама адказваю за работу з моладдзю ў прафсаюзе. Імкнуся прыцягнуць іх да розных мерапрыемстваў, якія праводзяцца ў раёне. Для маладых спецыялістаў іх шмат — і спартыўныя, і інтэлектуальныя конкурсы, і турзлётны, і экскурсійныя паездкі. Шмат магчымасцяў. Да таго ж прафсаюз заўсёды выдаткоўвае прэмію за актыўнасць.

— Наколькі цікавая для моладзі Смаргонь? Ці ёсць месцы, дзе можна правесці вольны час?

— Горад маленькі і кампактны. Не хапае скейт-парку. Шмат моладзі любіць катанне на скейтах, часта проста на прыступках усіх магазінаў. Цяпер, здаецца, гэта пытанне вырашаецца. Няма ў нас і кінатэатра, найбліжэйшы толькі ў Маладзечне.

Але ўтульныя месцы, дзе можна правесці час, ёсць. Маюцца кавярня, басейн, спартыўныя залы, васьмяна адчынілася новая трэнажорная зала. У горадзе актыўна працуе БРСМ, праводзіць шмат мерапрыемстваў для працуючай моладзі — спартыўных, інтэлектуальных. «Штольня», «Магабойня», іншыя інтэлектуальныя конкурсы, куды можна прыйсці сваёй камандай і паўдзельнічаць. Пры жаданні цікава і карысна правесці час заўсёды можна знайсці сабе занятак.

Алена КРАВЕЦ, фота аўтара

і з асабістага архіва гераіні.

Аўдыяверсія праекта — на радыё Плот-FM і на сайце vlyazda.by. Праект створаны пры фінансавай падтрымцы ў адпаведнасці з Указам Прэзідэнта № 131 ад 31 сакавіка 2022 года.